

WEET VOOR WIE JE KIEST

Het Oude Testament staat niet per se bekend om zijn parabels maar toch zijn er een paar te vinden. Eén daarvan kunt u vinden in Rechters 9:8-15. Op de achtergrond speelt hier het tragische verhaal van de zeventig zonen van Gideon. In Rechters 8 boekte Gideon een succesvolle overwinning op de Midjanieten. De Israëlieten waren hier zo vol van dat ze Gideon vervolgens vroegen heerser over hen te worden. Maar Gideon antwoordde daarop: 'Ik zal uw heerser niet zijn, en mijn zoon zal uw heerser niet zijn, want de HEER is uw heerser' (8:23). Na Gideons dood blijkt het echter wat anders uit te pakken.

Eén van Gideons zonen, de machtsbeluste Abimelech, is namelijk wel van plan alleenheerser te worden. En de inwoners van twee plaatsen: Sichem en Bet-Millo blijken dit nog een goed plan te vinden ook. Vervolgens ruimt Abimelech al zijn broers uit de weg zodat hij geen last meer van ze heeft en dan wordt hij in Sichem en Bet-Millo tot koning uitgeroepen. Eén broer, de jongste genaamd Jotham, weet echter te ontkomen.

Jotham is vervolgens zo dapper om de berg Gerizim op te klimmen en de burgers van Sichem toe te spreken aan de hand van een parabel. Het verhaal vertelt hoe bomen, die later geïdentificeerd worden als ceders van Libanon (9:15) op zoek zijn naar een koning. Ze vragen eerst de olijfboom, maar die weigert.

Dan wordt de vijgenboom benaderd maar die wil ook niet. Vervolgens weigert de wijnstok ook. Tenslotte stappen de bomen naar de doornstruik toe en die is wel bereid om het te doen. Alleen is de vraag of dat een goed idee is want de doornstruik kan meteen van machtsmisbruik verdacht worden: 'Als u mij werkelijk tot uw koning wilt zalven', zegt de doornstruik, 'kom dan maar hier, in mijn schaduw is het goed toeven. Maar zo niet, dan zal er uit mijn takken een vuur komen dat de ceders van de Libanon zal verteren' (9:15).

Verschillende soorten bomen

Het soort bomen en struiken dat in dit verhaal worden genoemd doen ertoe. Olijfbomen, vijgenbomen en wijnstokken waren zeer belangrijk in die tijd, hun vruchten: de olijf, vijg en druif waren centrale landbouwproducten in het Midden-Oosten. Dit kan zeker niet van de doornstruik gezegd worden. Het ironische is dat de doornstruik het over zijn schaduw heeft maar veel schaduw komt er niet van zo'n struik zonder blad. Bovendien levert het geen enkel product op, sterker nog, het kan juist ander groen verstikken. Bovendien is het makkelijk ontvlambaar.

Verbazingwekkend genoeg zijn het de olijfboom, vijgenboom en wijnstok, zeer belangrijke bomen (en één struik), die zo nederig zijn om in te zien dat het nogal een taak is over de ceders van Libanon te heersen. Ceders zijn namelijk veel grotere bomen!

Ze halen meer voldoening uit het feit dat ze anderen nu al tot dienst kunnen zijn met hetgeen ze voortbrengen. Ze proberen de macht niet te grijpen en niet boven de rest uit te steken. De doornstruik doet dat daarentegen wel, zonder bij te dragen.

Het is duidelijk dat de doornstruik de personificatie van Abimelech is. Het koningschap van Abimelech duurde niet lang voordat conflict uitbrak tussen Abimelech en de inwoners van Sichem en dit resulteerde uiteindelijk in de verwoesting van de stad en haar inwoners (9:45).

Wat heeft dit voor ons te betekenen?

De parabel van Jotham is ook voor ons vandaag nog relevant. We leven in een wereld waar machtsmisbruik geregeld voorkomt en soms krijgen we het idee dat jezelf vooropstellen en belangrijker achten dan anderen er meer toe doet en je verder brengt dan je medemens dienen met de talenten die we hebben gekregen. Jothams waarschuwing is echter duidelijk: houd je ver van dat soort leiderschap! En ook voor onszelf geldt: het is uiteindelijk nederigheid en het dienen van anderen dat je verder brengt. Voor Abimelech betekende zijn machtswellust en eigendunk uiteindelijk zijn eigen ondergang (9:53-54).

Thirza Van den Broek